

Molenschot

Sint Annakapel
Open van 1 april tot en met 30 oktober, zondag t/m vrijdag van 10.00-19.00 uur en op zaterdag van 10.00-20.00 uur. Van 1 november tot en met 31 maart, zondag t/m vrijdag van 10.00-17.00 en op zaterdag van 10.00-20.00 uur.

1 Kapelstraat Sint Annakapel
De Sint Annakapel staat al sinds eeuwen in het centrum van Molenschot. Volgens een negentiende-eeuwse schrijver zou haar oorsprong teruggaan tot de negende eeuw. De oorkonde die dat moet bewijzen, is echter nooit teruggevonden. De kapel is sinds de negentiende eeuw gewijd aan de Heilige Anna, Maria's moeder en de patrones van huwelijk en kinderzegen. Nog steeds weten jaartijks vele pelgrims de weg naar de kapel te vinden om te bidden voor het vinden van een partner. De kapel heeft een lengte van vijftien meter, telt drie traveeën (gewelvakken) en heeft een driehoekige koorsluiting. De donkere stenen in de wanden van de oostelijke travee vormen drie Andreaskruisen. Het licht komt binnen door spitsboogvensters. In de top zijn nog sporen zichtbaar van een venstertje met kielboog.

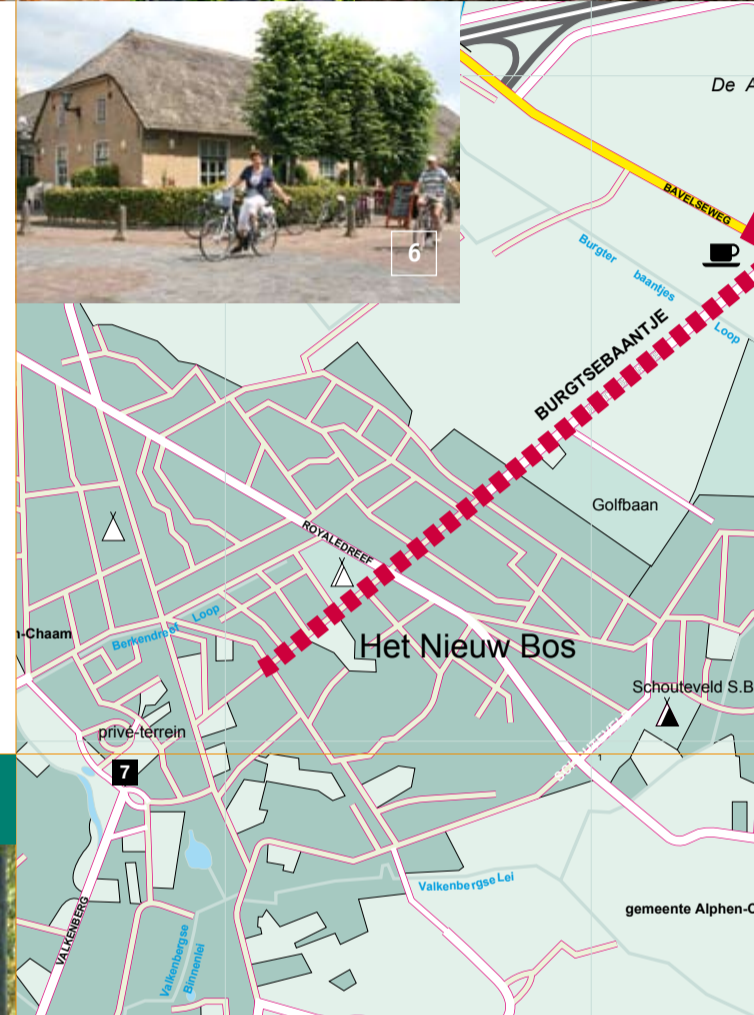
2 Kapelstraat Heilige Annabeeld met Maria als kind
Dit neogotisch beeld van de Heilige Anna met Maria als kind dateert uit ongeveer 1890. De kunstenaar is onbekend. De Heilige Anna geldt als de patrones van huwelijk en kinderzegen. Een volksegezegde spreekt over 'de hemelse koppelaarster', vandaar de spreuk: naar Sint Anneke voor een manneke. Het patroonsfeest is op 26 juli. Maar ook door het jaar heen komen vele pelgrims naar Molenschot om bij de Heilige Anna te bidden voor het vinden van een partner.

3 Kapelstraat Calvariekruis
Dit neogotisch Calvariekruis dateert uit ongeveer 1890. In de hardstenen sokkel zijn de woorden 'Memento Mori' (moment voor de gestorvenen) gebeiteld. Het kruis is gegoten in gietijzer met rijk neogotisch filigranewerk. Op de brede voet ziet u de kruisafname van Christus uitgebeeld, vrij naar een schilderij van Rubens.

4 Kapelstraat 3 Voormalige pastorie
Deze voormalige pastorie werd in 1879 in sobere eclectische stijl gebouwd. De dakkapel is waarschijnlijk rond 1905 aangebracht. In de laatste oorlog liep het gebouw wat beschadigingen op, maar die werden later weer hersteld. In verband met de geluidshinder van overvliegende vliegtuigen zijn de ramen in 1993 vervangen. De tweelaagse pastorie heeft een rechthoekige plattegrond. Op het schilddak liggen verbeterde Hollandse pannen. De zesruits schuiframen hebben hardstenen dorpels. In 2003 heeft een grootschalige renovatie plaatsgevonden en is de pastorie verbouwd tot appartementencomplex.

5 Kapelstraat 1 Heilige Annakerk
Deze neogotische parochiekerk van de Heilige Anna dateert uit 1887. Aannemer L. Botermans uit Gilze bouwde de kerk naar een ontwerp van architect J. van Langelaar uit Princenhage. Aan de oorspronkelijke kruisvorm van de kerk werden in 1953 zijbeuken toegevoegd om tot een pseudo-basiliek te komen. De toren is tijdens de oorlog op last van de Duitsers met negen meter ingekort. Opmerkelijk is dat deze kerk niet op het oosten, maar op het zuiden is georiënteerd. De ingang – midden in de vierkante toren – is naar de weg gericht. Links naast de toren bevindt zich een kapel met schilddak, met rechts een veelhoekig traptorentje met spits dak.

6 Broekstraat 1 Café-restaurant 'De Drie Linden'
De geschiedenis van deze herberg-boerderij gaat terug tot 1843. In dat jaar – het staat ingekerd in een balk – liet Adriaan Bink de driebeukige langeveelboerderij van het Kempische type bouwen. Lang geleden stonden er vijf linden voor de boerderij; de benaming was dan ook Herberg 'De Vijf Linden'. Toen er nog maar drie bomen over waren, werd de naam aangepast. In 1993 zijn de drie oude lindebomen vervangen door drie jonge.

Valkenberg buitengebied Gilze

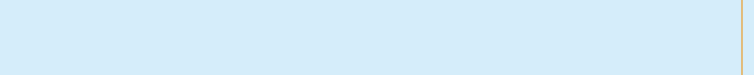
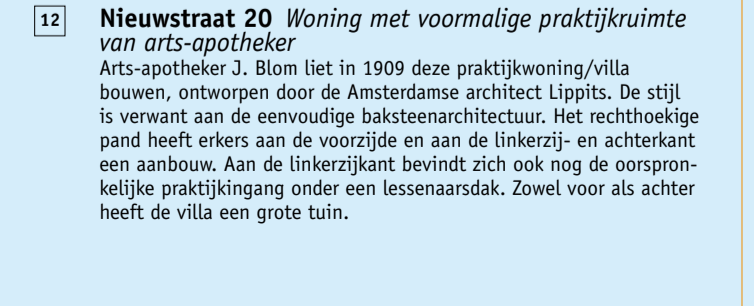
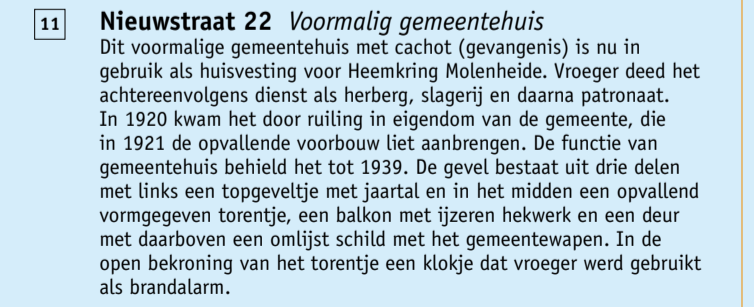
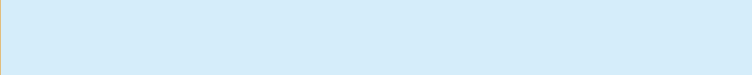
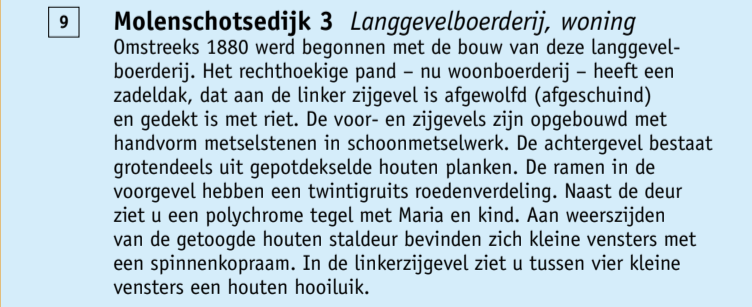
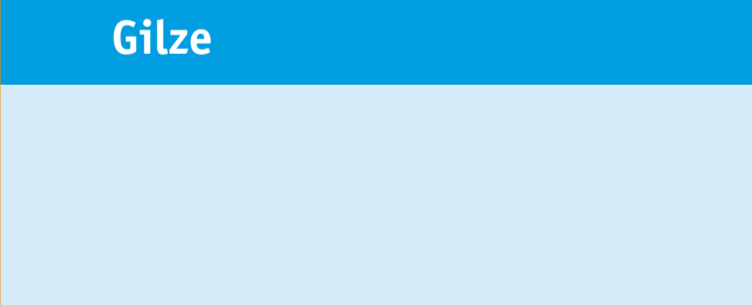
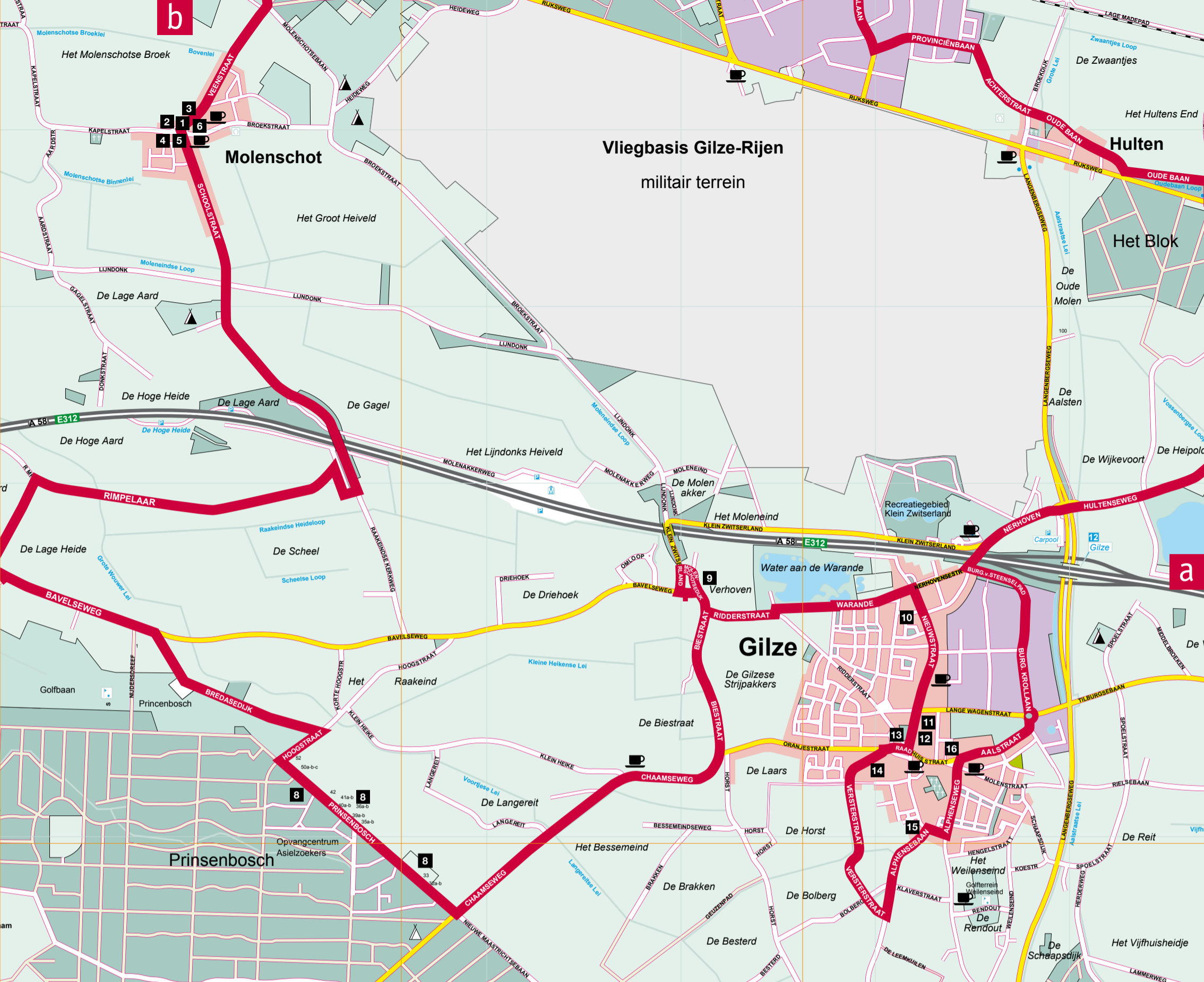
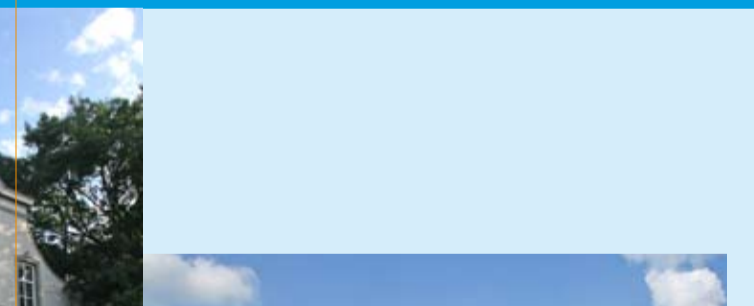
7 Landgoed Valkenberg
Landgoed Valkenberg bestond al in de veertiende eeuw. Bij de gemeente-indeling van 1826 is het binnen de natuurlijke grenzen (de beekjes) bij Gilze ingedeeld en het ligt nu nog steeds vrijwel geheel in de zuidelijke uitlopers van de gemeente Gilze en Rijen. In het cijnsboek (belastingboek) van 1456 staat Willem van Berchem Janszoon als cijnsplichtige voor Valkenberge vermeld. De vroegst bekende eigenaresse was juffrouw Lijsbeth van Valkenberge. Eind achttiende eeuw is het landgoed grondig gerenoveerd door op moerassige plaatsen vijvers te graven en door bossen en agrarische percelen aan te leggen. Het huidige hoofgebouw dateert uit de achttiende eeuw en later. De tuinmanswoning en chaletachtige schuur zijn in 1845 tot stand gekomen, de manège annex paardenstal rond 1886. In het gepleisterde koetshuis zijn de oorspronkelijke zadelkasten en paardenboxen bewaard gebleven.

Landgoed Valkenberg is privéterrein en niet voor publiek toegankelijk. Vanaf de rand van het terrein krijgt u een goede indruk van het landgoed.

Prinsenbosch buitengebied Gilze

8 Prinsenbosch, ongeveer vijftig vrijstaande gebouwen
Toen Nederland in mei 1940 bezet werd, zagen de Duitse bezetters al snel het militaire belang in van de vliegbasis Gilze-Rijen. Ontstaan bij vliegemonstraties op de Molenheide in 1910, werd de basis in 1914 met de mobilisatie voor militaire doeleinden bestemd. Was het gebruik vóór 1940 nog van bescheiden omvang, na de bezetting nam het gebruik door de Luftwaffe sterk toe. Om het personeel van de basis onder te kunnen brengen werd in 1941 drie kilometer verderop in Prinsenbosch – onderdeel van de Chaamse bossen – begonnen met de bouw van uitgebreide voorzieningen. Het terrein was 1250 meter lang en 200 tot 350 meter diep. De Duitsers bouwden hier zo'n vijftig vrijstaande gebouwen, onder andere legeringsgebouwen, kantoren, garages, badhuizen, magazijnen, kantines, een kegelbaan, een gevangenis en een munitiemagazijn. De bouwwerkzaamheden werden in 1942 voltooid.

13 Bisschop de Vetplein 13 Woning
Dit woonhuis in neorenaissancestijl werd in 1910 op het kruispunt van belangrijke wegen in het centrum van het dorp gebouwd. Omdat de gevels met de straten meelopen, is het pand ruwweg driehoekig. De zuidelijke zijgevel loopt parallel met het Bisschop de Vetplein; de noordwestelijke loopt parallel aan de bestrating langs het Mollebos. De smalle gevel aan de pleinzijde is architectonisch het meest interessant vanwege de twee eenvoudige gemetselde hoekpilasters, een opvallend rijk versierd balkon en geprofileerd lijstwerk met een topgevel. Op de topgevel staan drie obelisk en twee bolvormig gesmede hoekbekroningen. Ook de consoles van het balkon verdienen de aandacht. Deze zijn versierd met een mannen- en een vrouwenhoofd en zijn vervaardigd door de Bredase kunstenaar Pels.

14 Versterstraat 11 Boerderij-woning
Deze herenboerderij werd in 1876 gebouwd in eclectische stijl. Evenwijdig aan de boerderij is aan de oostzijde een koetshuis gebouwd met aan de achterzijde een recente aanbouw. Hoofdbouw en koetshuis hebben een zadeldak gedekt met pannen. De gepleisterde tuitgevel van de hoofdbouw is rijk versierd met klassieke ornamenten. Dit in tegenstelling tot de andere gevels die in schoonmetselwerk zijn uitgevoerd. De fraaie kussenpaneeluur met glas-in-lood bovenlicht is nog origineel. Op dit moment heeft het pand de functie van woonhuis en bedrijfspand.

15 Kerkstraat 33 Vlaamse schuur, de voormalige schuurkerk
Deze Vlaamse schuur is gebouwd in 1647. Het jaartal is met donkere stenen in de muur gemetseld. De schuur is driebeukig. De gebinten hebben opgelegde balken die over een zijbeuk uitsteken. Daardoor kon deze zijbeuk wat breder uitvallen en gebruikt worden als doort en deel (zijlangsdak). Vlaamse boeren hebben deze schuurvorm waarschijnlijk na de Middeleeuwen overgenomen van de kloosterlingen. Na de grote brand van 1762 heeft deze Vlaamse schuur tijdelijk als noodschuurkerk dienst gedaan voor katholieke erediensten. In 1949 is de schuur gerestaureerd en een halve meter naar het noorden verplaatst. De schuur is sinds 1968 als Rijksmonument aangemerkt.

16 Aalstraat 60 Woning
Landbouwer Hendrik Ermes liet dit vrijstaande werk-woonhuis in 1904 naar de normen van de neorenaissance bouwen. De eerste bestemming was woonhuis en stal. Hoofd- en bijbouwen hebben een mansarde kap, ook wel Franse kap genoemd. Opvallend zijn de vier pilasters op de hoeken en naast de ingang, de originele paneeluur, het balkon op bewerkte ijzeren consoles en het hek met krulwerk en de topgevel met jaartalschildje en windwijzer.

Gilze

9 Molenschotsedijk 3 Langveelboerderij, woning
Omstreeks 1880 werd begonnen met de bouw van deze langveelboerderij. Het rechthoekige pand – nu woonboerderij – heeft een zadeldak, dat aan de linker zijgevel is afgewolfd (afgeschuind) en gedekt is met riet. De voor- en zijgevels zijn opgebouwd met handvorm metselstenen in schoonmetselwerk. De achtergevel bestaat grotendeels uit gepotdekselde houten planken. De ramen in de voorgevel hebben een twintgruuts roedenverdeling. Naast de deur ziet u een polychrome tegel met Maria en kind. Aan weerszijden van de getoogde houten staldeur bevinden zich kleine vensters met een spinnenkopraam. In de linkerzijgevel ziet u tussen vier kleine vensters een houten hooiluik.

10 Nieuwstraat 113a Maalderij 't Stoom
Maalderij 't Stoom werd in 1892 in ambachtelijk-traditionele stijl gebouwd, met aan de achterzijde een vrijstaande houten loods. Het gebouw heeft een zadeldak gedekt met Oudhollandse pannen. De verschillende aanbouwen aan de zijkant en de achterkant zijn verschillend van grootte, dakvorm en dakbedekking. In de voorgevel ziet u op de begane grond en op de verdieping een rondboogpoort en op de tweede verdieping een houten hijsluik met daarboven het overhangende zadeldak met hijsinstallatie.

11 Nieuwstraat 22 Voormalig gemeentehuis
Dit voormalige gemeentehuis met cachot (gevangenis) is nu in gebruik als huisvesting voor Heemkring Molenheide. Vroeger deed het achtereenvolgens dienst als herberg, slagerij en daarna patronaat. In 1920 kwam het door ruiling in eigendom van de gemeente, die in 1921 de opvallende voorbouw liet aanbrengen. De functie van gemeentehuis behield het tot 1939. De gevel bestaat uit drie delen met links een topgeveltje met jaartal en in het midden een opvallend vormgegeven torentje, een balkon met ijzeren hekwerk en een deur met daarboven een omlijst schild met het gemeentewapen. In de open bekroning van het torentje een klokje dat vroeger werd gebruikt als brandalarm.

12 Nieuwstraat 20 Woning met voormalige praktijkruimte van arts-apotheker
Arts-apotheker J. Blom liet in 1909 deze praktijkwoning/villa bouwen, ontworpen door de Amsterdamse architect Lippits. De stijl is verwant aan de eenvoudige baksteenarchitectuur. Het rechthoekige pand heeft erkers aan de voorzijde en aan de linkerzijde en achterkant een aanbouw. Aan de linkerzijde bevindt zich ook nog de oorspronkelijke praktijkingang onder een lessenaarsdak. Zowel voor als achter heeft de villa een grote tuin.

